

Datum
2024-03-06**Diarienummer**
M-2024-89Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Hanna Nilsson

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Antagande av Riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet

Ärendet

Ärendet avser antagande av riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet i Danderyds kommun. Roslagsbanan ägs av AB Storstockholms Lokaltrafik (SL). Ansvarig verksamhetsutövare är Region Stockholm, trafikförvaltningen, som förvaltar SL:s tillgångar och avtal. Den hittillsvarande inriktningen för tillsynen beslutades i oktober 2020 (bilaga 1) av dåvarande miljö- och hälsoskyddsnämnden (ärende dnr 2018-141).

Initiativet till framtagandet av en riktlinje föranleds av ett behov av att få till stånd en verkkningsfull tillsyn genom en mer löpande dialog med trafikförvaltningen, då Roslagsbanan bidrar till en stor miljöpåverkan i kommunen. Miljö- och stadsbyggnadskontoret har därmed arbetat fram ett förslag till riktlinjer med tillhörande kunskapsunderlag.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastställer föreslagna Riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet (bilaga 2).

Bakgrund

Tillsyn över Roslagsbanans trafikverksamhet har fram till 2021 bedrivits genom kontinuerliga tillsynsmöten med trafikförvaltningen (senaste ärendet dnr 2021-749). Därefter har det gått närmare två år utan att något tillsynsmöte inträffat då en domstolsprocess har bedrivits som beskrivs närmare nedan. Utöver möten med trafikförvaltningen har tillsyn bedrivits händelsestyrt genom hantering av inkomna klagomål. Ett flertal klagomålsärenden har lett till förelägganden om bullerskyddsåtgärder.

Tidigare miljö- och hälsoskyddsnämnden har sedan 2018 drivit ett tillsynsärende gällande Roslagsbanan (dnr 2018-141). I ärendet beslutade nämnden om en inriktning för tillsynen av Roslagsbanan (bilaga 1). Inriktningen syftade till att utforma ett uppgifts- och/eller undersökningsföreläggande samt att ett ändamålsenligt kontrollprogram skulle tas fram. Då nämnden vid upprepade tillfällen och utan tillfredsställande resultat efterfrågat information från trafikförvaltningen beslutade nämnden i augusti 2022 om ett utredningsföreläggande. Trafikförvaltningen

Datum
2024-03-06Diarienummer
M-2024-89Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Hanna Nilsson

överklagade föreläggandet och fick rätt i mark- och miljödomstolen (domslut M 2671-23). Den nya miljö- och stadsbyggnadsnämnden har beslutat att inte ansöka om prövningstillstånd hos mark- och miljööverdomstolen och därmed har processen avslutats. Processen är närmare beskriven i kunskapsunderlaget (bilaga 3).

I slutet av 2023 kallade miljö- och stadsbyggnadskontoret till ett uppstartsmöte med trafikförvaltningen i syfte att återuppta tillsynen genom kontinuerliga möten. Som stöd inför det fortsatta tillsynsarbetet bedömer kontoret att nämnden bör anta riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet. I framtagandet av de föreslagna riktlinjerna har ett samlat angreppssätt tagits för tillsynen avseende de miljöaspekter som är relevanta för Roslagsbanan. Kunskap och erfarenheter har inventerats om Roslagsbanan och dess miljö- och hälsobelastning idag och framöver i beaktande av kapacitetsökningen som planeras för Roslagsbanan.

Arbete med tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet i enlighet med föreslagen riktlinje ska påbörjas under våren 2024. Beslutad riktlinje ska sedan införlivas i nämndens tillsynsplaner från 2025 och framåt.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Kunskapsunderlag

Inför framtagandet av riktlinjerna har miljö- och stadsbyggnadskontoret sammanställt information i ett kunskapsunderlag som närmare beskriver bakgrunden till riktlinjerna för tillsynen av Roslagsbanans trafikverksamhet. Först ges en beskrivning av tidigare tillsynsförfarande och domstolsprocess. Därefter ges en lägesbeskrivning med fokus på Roslagsbanan som riksintresse, fakta och lagstiftning om buller och vibrationer, bullerriktvärden och trafikförvaltningens riktlinjer. Vidare beskrivs den planerade kapacitetsökningen på Roslagsbanan med fokus på miljöpåverkan.

Omvärldsbevakning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har tagit del av hur andra kommuner och tillsynsmyndigheter bedriver tillsyn över trafikförvaltningens spårtrafik genom kontakt med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH), Stockholm stads miljöförvaltning och Nacka kommuns miljöenhet.

Kommun/tillsynsmyndighet	Tillsynsförfarande
SRMH	Händelsestyrd tillsyn
Miljöförvaltningen, Stockholms stad	Tillsynsmöten Händelsestyrd tillsyn
Miljöenheten, Nacka kommun	Tillsynsmöten Händelsestyrd tillsyn

Datum
2024-03-06**Diarienummer**
M-2024-89Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Hanna Nilsson

SRMH bedriver endast händelsestyrd tillsyn genom handläggning av inkomna ärenden i form av klagomål. Miljöförvaltningen i Stockholm har regelbundna tillsynsmöten, ett på våren och ett på hösten, och bedriver även i stor utsträckning händelsestyrd tillsyn genom klagomålshantering. Under tillsynsmöten behandlas flera miljöfrågor som buller, masshantering, ogräsbekämpning och hantering av kemikalier, samt luftkvalitet och tunnelvatten (gäller tunnelbanan). Nacka kommuns miljöenhet har haft tillsynsmöten med trafikförvaltningen, men en betydande del av tillsynen har varit händelsestyrd. Tillsynen har de senaste åren fokuserat på trafikförvaltningens egenkontroll och åtgärdsplan för buller. Då Saltsjöbanan varit avstängd för underhåll har tillsynen dock varit på paus den senaste tiden.

Ekologisk hållbarhet

Genom tillsyn över trafikförvaltningens kemikaliehantering och användning av bekämpningsmedel kan nämnden bidra till arbetet med giftfri miljö i enlighet med kommunens miljö- och klimatprogram.

Social hållbarhet

Genom tillsynen kan nämnden fortsatt verka för god bebyggd miljö i enlighet med kommunens miljö- och klimatprogram och att olägenhet för människors hälsa till följd av Roslagsbanans miljöstörningar inte förekommer. Enligt trafikförvaltningens bullerkartläggning 2019 är det ca 4 procent (1310 personer) av kommunens invånare bor i områden nära spårtrafik där de maximala ljudnivåerna ligger över 70 dBA och ca 2,4 procent (910 personer) bor i områden nära spårvägar där den ekvivalenta ljudnivån överstiger 55 dBA. Barn tillhör en särskilt känslig grupp när det kommer till bullers effekt på inlärning och prestation och trafikbuller kan även ha en negativ inverkan på barns sömn. I Danderyds kommun finns uppskattningsvis fyra skolor och fyra förskolor inom ett avstånd på ca 200m från Roslagsbanan.

Ekonomisk hållbarhet

Ej aktuellt.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Nämnden kan bedriva sin tillsyn över Roslagsbanans trafikverksamhet på olika sätt, t.ex. genom dialog, information och åtgärdsföreläggande. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att tillsynen bör anpassas efter behov och situation och i huvudsak innefatta följande:

- Regelbundna tillsynsmöten med trafikförvaltningen. Detta för att tillsynsmyndigheten ska få kunskap om trafikförvaltningens egenkontroll för Roslagsbanan i kommunen, samt för att hålla sig uppdaterad i trafikförvaltningens planerade åtgärder och underhåll. Tillsynsmötena bör vara två per år, ett på våren och ett på hösten.
- Uppföljning av trafikförvaltningens egenkontroll.
- Löpande dialog och vid behov förelägga om att trafikförvaltningen utför egna utredningar och mätningar.

Datum
2024-03-06**Diarienummer**
M-2024-89Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Hanna Nilsson

- Vid behov begära att trafikförvaltningen inkommer med annan information som nämnden anser är nödvändig för att kunna bedriva tillsynen på ett tillfredsställande sätt.
- Hantering av inkomna klagomål gällande Roslagsbanans miljöpåverkan.
- För speciellt bullerutsatta miljöer, inklusive förskolor och grundskolor, ska tillsyn fokusera på dessa särskilt så att åtgärder prioriteras.
- Bevaka miljö- och hälsoaspekter i och med kapacitetsökningen på Roslagsbanan samt kumulativa effekter såsom avgasutsläpp och olägenheter vid överfarer.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att nämnden i huvudsak bör anamma miljöförvaltningen i Stockholms arbetsätt genom regelbundna tillsynsmöten, vid två tillfällen per år, där trafikförvaltningens egenkontroll följs upp. Utöver buller bör även miljöaspekter såsom mass-, dagvatten- och kemikaliehantering, samt användning av bekämpningsmedel utredas och behandlas inom ramen för tillsynen. När det gäller miljöaspekten vibrationer har trafikförvaltningen utrett detta vid ett tidigare skede och konstaterat att det inte bör förekomma någon vibrationsproblematik i Danderyds kommun. Miljö- och stadsbyggnadskontoret delar trafikförvaltningens bedömning, men anser att det fortsatt är viktigt att bevaka frågan i och med kapacitetshöjningen på Roslagsbanan, införsel av nya tåg och ändrade markförhållanden till följd av nya planskilda korsningar.

Samlad bedömning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att fortsatt tillsyn bör ske i enlighet med föreslagna riktlinjer, vilka är välavvägda och omfattar det tillsynsbehov som i dagsläget finns gällande Roslagsbanans trafikverksamhet och dess miljöstörningar. Kontoret bedömer även att nämnden fortsatt bör hålla sig informerad om arbetet med kapacitetsökningen på Roslagsbanan och dess miljöpåverkan. Detta genom att miljö- och stadsbyggnadskontoret framöver, tillsammans med tekniska kontoret, samverkar och deltar under planeringsmöten med trafikförvaltningen.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektörHelene Boström
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Antagande av riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet
2. Inriktning och uppdrag till förvaltningen i det fortsatta tillsynsarbetet över Roslagsbanan. Tjänsteutlåtande (2020-10-07)
3. Föreslagna Riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet
4. Kunskapsunderlag till riktlinjer för tillsynen över Roslagsbanans trafikverksamhet